

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 15 februari 1924 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om ändring i vissa delar av förordningen angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt maltdricka.

(2:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, väckta den ena i första kammaren, nr 27, av herr *Wahl*, och den andra i andra kammaren, nr 150, av herr *Eriksson* i Stockholm, har hemställts, »att riksdagen ville för sin del besluta

dels följande ändrade lydelse av 3 § 1 mom. kungl. förordningen 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade alkoholfria drycker samt svagdricka:

Vill någon, som ej enligt 2 § är därtill berättigad, bedriva utskänkning av tillagade alkoholfria drycker eller svagdricka, göra därom skriftlig ansökan hos Konungens befallningshavande med uppgift å det ställe, där utskänkningen skall äga rum.

Vad sålunda är stadgat skall iakttagas varje gång utskänkingsställe ombytes.

Utskänkning, varom i denna § förmäles, må icke bedrivas av annan än den, som därtill erhållit Konungens befallningshavandes tillstånd.

dels häremot svarande ändringar i övriga delar av nämnda kungl. förordning.»

Uti en inom första kammaren väckt, likaledes till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 79, har herr *Björkman* föreslagit, »att riksdagen måtte besluta följande förändringar i § 3 mom. 1 och § 5 av k. förordningen angående försäljning av tillagade, alkoholfria drycker samt maltdricka av den 9 juni 1905, att dessa erhålla följande lydelse (tilläggen understrukna):

§ 3: 1. Vill någon, som ej enligt 2 § är därtill berättigad, bedriva utskänkning av tillagade, alkoholfria drycker eller maltdricka, göra därom skriftlig anmälan, *med företeende av tillstyrkan av nykterhetsnämnden i den kommun, där rörelsen skall utövas*, i Stockholm hos överståthållareämbetet, i annan stad hos magistraten och på landet hos landsfiskalen, med uppgift å det ställe, där utskänkningen skall äga rum. Har anmälan sålunda skett, skall, där ej nedan annorlunda föreskrives, meddelas bevis, att anmälan behörigen skett; och skall landsfiskalen därom underrätta kommunalnämndens ordförande i den socken, där rörelsen skall utövas.

Vad sålunda är stadgat skall iakttagas varje gång utskänkingsställe ombytes.

§ 5. Utskänkingsrörelse, som på grund av anmälan eller tillstånd enligt 3 § är avsedd att idkas i stad, köping eller municipalsamhälle, må ej börjas

förrän besiktning å den lägenhet, där rörelsen skall drivas, hållits, i stad av stadsfiskalen och i annat samhälle av kronobetjänt jämte två personer, utsedda, *en av nykterhetsnämnden i kommunen* och en, i Stockholm av överståthållare-ämbetet, i annan stad av magistraten och i köping eller municipalsamhälle av kommunalnämnden eller motsvarande myndighet, samt besiktningsmännen utfärdad bevis därom, att lägenheten är för ändamålet lämplig.

Kostnad för besiktningen gäldas av rörelsens innehavare med belopp, som bestämmes av Konungens befallningshavande.»

Beträffande motiveringen för de särskilda förslagen får utskottet hänvisa till motionerna.

Medan enligt gällande lagstiftning för rätt att utskänka tillagade, alkoholfria drycker och maldricka erfordras — utom för särskilda undantagsfall — allenast att skriftlig anmälan göres i Stockholm hos överståthållarämbetet, i annan stad hos magistraten och på landet hos landsfiskalen, har i förevarande motioner föreslagits, att rätten till dylik utskänkning skulle göras beroende av tillstånd eller tillstyrkande av viss myndighet. Enligt det av herr Wahl och herr Eriksson i Stockholm framställda förslaget skulle för rätt att utöva dylik utskänkning fordras tillstånd av länsstyrelse, under det att herr Björkman såsom villkor för erhållande av sådan utskänkingsrätt föreslagit tillstyrkande av nykterhetsnämnden i den kommun, där rörelsen skall utövas.

Utskottet.

Det torde icke kunna förnekas, att åtminstone på vissa platser innehavare av nykterhetskaféer i stor utsträckning gjort sig skyldiga till överträdelser mot gällande utskänkingsbestämmelser ävensom att åtskilliga sådana kaféer kommit att tjäna som tillhåll för personer, vilka syssla med olaga sprit-handel. De missförhållanden, som sålunda förekommit, synas emellertid inskränka sig till en del städer och andra större samhällen, medan, såvitt utskottet har sig bekant, inom den ojämförligt största delen av landet sådana missbruk icke förekommit i någon nämnvärd omfattning.

Beträffande motionen I: 79 vill utskottet särskilt framhålla, att ett inrymande åt nykterhetsnämnderna att träffa avgörande i frågor rörande rätt att utskänka alkoholfria drycker lätt skulle kunna framalstra godtycke. Detta måste anses desto mer betänkligt som möjlighet ej skulle föreligga att i besvärsväg vinna rättelse, därest nykterhetsnämnd underlåte att tillstyrka gjord ansökan om utskänkingsrätt.

Gent emot motionerna I: 27 och II: 150 vill utskottet erinra, att genom ett bifall till desamma länsstyrelsernas arbetsbörda komme att ej obetydligt ökas, medan inom flertalet län någon motsvarande fördel icke skulle vinnas. Det kan för övrigt ifrågasättas, om den föreslagna koncessionsbestämmelsen skulle medföra någon mera avsevärd fördel. Vad särskilt beträffar den olaga sprithandeln är det knappast antagligt, att densamma härigenom komme att

inskränkas, utan bleve, därest över huvud taget någon egentlig effekt uppnåddes genom en dylik lagstiftning, följden sannolikt endast den, att handeln förlades till andra platser än nykterhetskaféerna.

Det ligger i öppen dag, att inskränkningar i den allmänna näringsfriheten icke böra vidtagas, utan att särskilt starka skäl föreligga. Enligt utskottets mening hava sådana skäl icke åberopats. Det synes snarare antagligt, att införandet av restriktiva bestämmelser å detta område skulle medföra åtskilliga icke oväsentliga olägenheter, utan att de anmärkta missförhållandena i någon större utsträckning avhjälptes.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att ifrågavarande motioner I: 27 av herr Wahl och II: 150 av herr Eriksson i Stockholm icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

2) att ifrågavarande motion I: 79 av herr Björkman icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 februari 1924.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming, Gustaf Nilsson, Antonsson, Rune, Ericson i Oberga, Boman, Jönsson i Boa, Johansson i Kullersta, Lithander, Hedlund i Östersund, Lövgren, Alexis Björkman, Wahlmark, Carlsson i Gävle, Johan Bergman, Björklund, Olsson i Gävle, Olsson i Mora och Strindlund.

Reservation

av herrar *Gustaf Nilsson, Johansson i Kullersta, Alexis Björkman, Wahlmark, Carlsson i Gävle, Johan Bergman, Björklund, Olsson i Gävle och Olsson i Mora*, vilka anført följande:

»Med hänvisning till vad i motionerna anförts rörande missförhållandena på här ifrågavarande område, få vi yrka,

att riksdagen, i anledning av motionerna I: 27 av herr Wahl och I: 79 av herr Björkman samt II: 150 av herr Eriksson i Stockholm, ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, på vad sätt och under vilka former utskänkning av tillagade, alkoholfria drycker eller maltdricka må göras beroende av utav Kungl. Maj:ts befallningshavande eller annan myndighet meddelat tillstånd, samt för nästa års riksdag framlägga förslag till de författningsändringar, som vid bifall härtill äro erforderliga.»